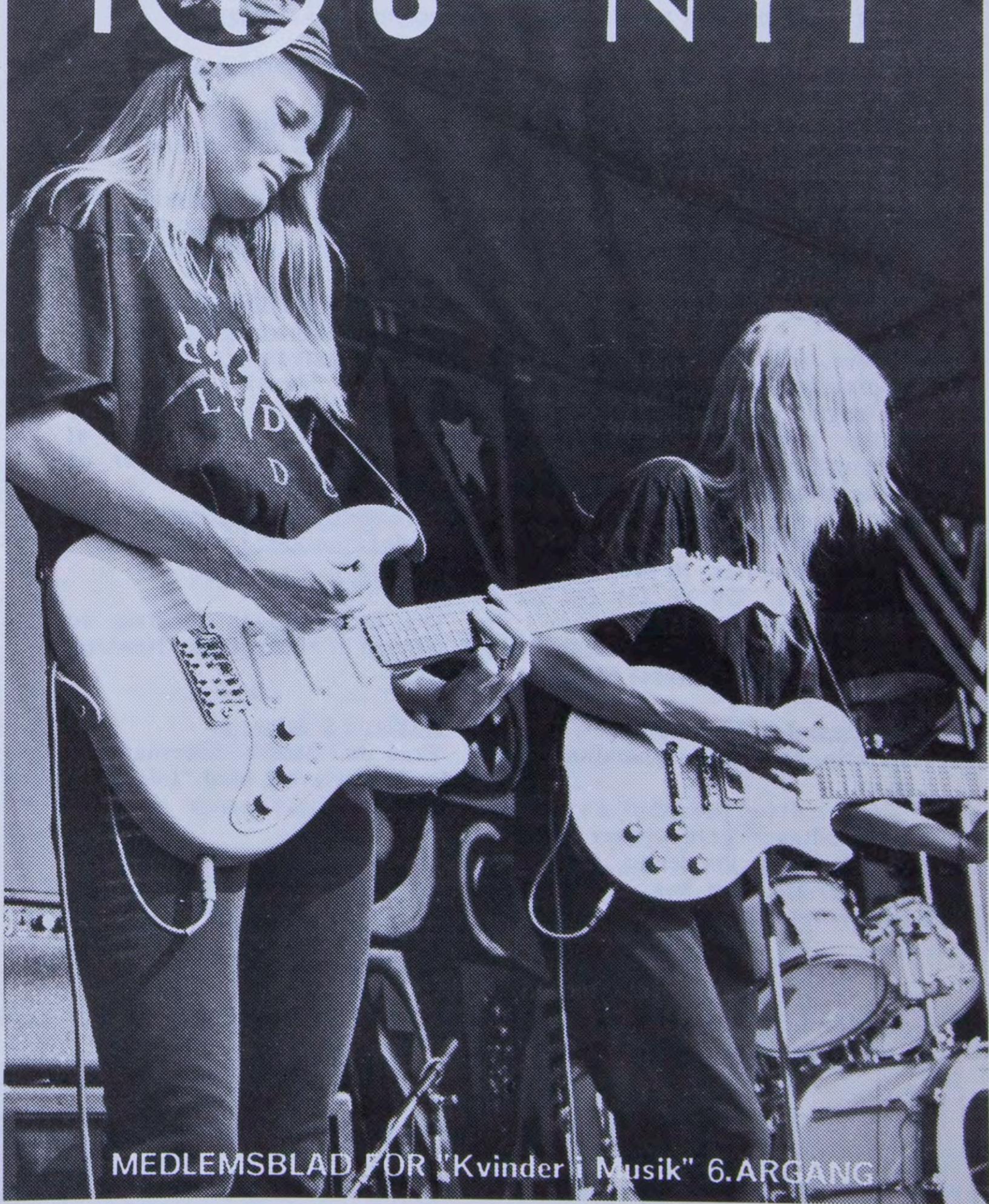

Nr. 19 JULI 1989

KIM - NYT

MEDLEMSBLAD FOR "Kvinder i Musik" 6. ARGANG

KORT PRÆSENTATION AF KiM "KVINDER I MUSIK"

Formålet med KiM, "Kvinder i Musik", er at støtte kvinder i deres professionelle beskæftigelse med musik og at forbedre deres vilkår og status i det danske musikliv.

KiM opfordrer kvinder til at komponere samt udvikle, uddanne og udfolde sig på områder, der traditionelt ikke har været betragtet som kvindelige - således også indenfor arbejde af mere eksperimentel karakter.

KiM arbejder med:

- at arrangere koncerter, både klassiske og rytmiske, samt koncerter, hvor genrerne blandes
- et arkiv, der indsamler og registrerer materialer om kvinder i musik. Arkivet indeholder bl.a. følgende:

Bånd, som kan bruges til studiebrug.

Noder, (ca. 200 eks.) som kan kopieres eller ses på stedet.

Et register, hvor ca. 1000 kvindelige komponister og grupper står opført.

Sanganlæg, som kan lejes. Kontaktperson Marianne Rottbøll (tlf. 31 19 95 04). 8-kanals mixer, 2 sangkabinetter, 10 øvegange + en koncert: 750 kr. (er det en KiM koncert: 500 kr).

Video, opera af Synne Skouen; video om KiM af Musse Magnusson.

Og desuden plader, bøger, avisudklip, specialer, afhandlinger, m.m.

KiM modtager gerne gaver samt optagelser fra koncerter. Iøvrigt alt materiale, som kan udvide og berige vores arkiv.

KiM arbejder iøvrigt med:

- at udgive medlemsbladet KiM-nyt, som udkommer fire gange om året.
- at afholde medlemsmøder med foredrag af KiMs egne medlemmer (eller inbdutte foredragsholdere).
- at formidle kontakt mellem kvinder i musiklivet og overordnede organisationer som Statens Musikkår og Dansk Rocksamråd (ROSA), således at KiM som forening gør opmærksom på, at "kvindemusikken" eksisterer og at den bør støttes.
- at formidle kontakt med tilsvarende foreninger i andre lande:

USA:

The International Congress on Women in Music, blad: "Newsletters".

Tyskland & Schweiz:

"Frau und Musik", Internationaler Arbeitskreis, blad: "Info, Frau und Musik".

England:

"Women in Music".

Norge:

"AKKS Femi-rock".

Forside: Line Wadum & Susan Mortensen fra SKIRTS i Fælledparken d. 11.6.89. Foto: Musse Magnussen.

INDHOLD

Forside	1
Kort præsentation af KiM	2
Indhold	3
Intro	4
VIGTIGT VIGTIGT	5
Rejsebrev fra U.S.A.	6
Er kvinder kun til rituel musik?	8
Stemmetræning eller terapi og fantasi	10
Dirigenterne	12
KiM-Nyt har læst	14
KiM kalenderen	14
Oversigt over KiM-året 89/90	15
Fra båndarkivet: Tilbage til rocken	17
Ny musik med Marilyn Mazur	18
Kontakt	20
Sket siden sidst	20
Kvinde først med opera eller første kvinde med opera	22
Bestyrelse og udvalg	23
Redaktionelt	24

INTRO

Kære læser!

Så er det igen lykkedes os at bringe et lille skrift med meddelelser om sidste nyt fra kvindemusik-fronten til din dør.

Forum Festival i Fælledparken løb af stabelen lige efter vores deadline, så vi kan ikke bringe en rapport derfra, udover at nævne de forannoncerede musiknavne. Til gengæld bringer vi en omtale af helt sikkert en af de mest spændende grupper, der spillede i parken, det nye rockband: THE SKIRTS.

Til august kan man i Malmø opleve historiens første opera, som er skrevet af en kvinde ... eller er det den første opera, skrevet af en kvinde?

Vi har lejet filmen "DIRIGENTERNE" til næste medlemsmøde og bringer her en anmeldelse. En kritisk kommentar til en ellers velkommen kronik om kvindelige komponister i OPUS, et rejsebrev fra USA og en omtale af Nadine George som stemmetræner er blandt indslagene i dette KiM-Nyt.

Vi håber, I vil hygge jer med det.

Redaktionen

VIGTIGT! VIGTIGT!

Har du endnu ikke betalt kontingent for 89/90, så skynd dig at få det gjort. Husk på, at KiM's eksistens er afhængig af din støtte. Hvis du betaler inden 1. september vil du undgå at få en rykker fra kasseren.

Med venlig hilsen KiM

VIGTIGT! VIGTIGT!

REJSEBREV FRA USA

KiM er i øjeblikket så heldige, at vi har en "udsendt" observatør af kvinders musik i USA, nærmere bestemt Los Angeles, California. Hun fortæller i sit første brev her om sit projekt, og om de første indtryk derfra.

Nancy Neukirch er uddannet AM på konservatoriet i København, ernærer sig som nodeskriver, bl.a. free-lance for DR, og har desuden selv forsøgt sig som komponist.

Kære KiM'er,
I et sjældent øjeblikks ro og overskud vil jeg forsøge at fortælle om mine indtryk her fra USA.
Forhistorien til mit 7-måneders ophold i Los Angeles er, at jeg fik et Fulbright-rejselegat til at forskе i "Nulevende, komponerende kvinder i L.A." Valget faldt på Los Angeles, fordi her findes USA's mest omfattende samling af musicalier om

og af kvinder i musik. Samlingen findes på California State University, Northridge. Det forkortes iøvrigt CSUN.

Inden min ankomst i januar havde en privat person, Aaron Cohen, doneret sin omfattende samling til The International Institute for the Study of Women in Music, CSUN. Imidlertid viste det sig, da jeg ville starte med at arbejde i biblioteket, at samlingen endnu ikke var katalogiseret.

Jeg har altså måttet ændre mit projekt, idet jeg nu lægger vægt på at møde og interviewe komponister. Gennem International Congress on Women in Music = ICWM's medlemsliste er jeg kommet i kontakt med mange komponister. Jeg har også selv været opsvøgende på UCLA og CAL ARTS (et kunstinstitut med vægt på experimenterende musik fra det 20. århundrede).

Ud over at interviewe har jeg foreløbig taget dokumentar-video af værker af komponisterne Elaine Barkin (UCLA), Beverly Grigsby (CSUN), Deborah Kavasch (CSUS)

og Marilyn Donadt. Jeg hjembringer så meget musik, jeg overhovedet kan, men da alt går fra min personlige lomme er midlerne naturligt begrænsede (selv om jeg har sparet op!).

Om alt går vel skulle der som det første komme interviews med Mildred Chase og Jull Fraser. Mildred Chase er forfatter til bøgerne "Just being - at the piano" og "Improvisation". Hun er uddannet på Juilliard School of Music. Jull Fraser laver performance art samt komponerer TV-jingles - musik til mange store firmaers TV-reklamer. Hun er uddannet på CAL ARTS.

Et andet udbytte af mit ophold herover er kontakten med folk fra ICWM. Jeg har fået kontakt med Jeannie Pool, som stiftede organisationen, Beverly Grigsby, som nu har overtaget forkvindefunktionen, samt to aktive medlemmer, Deborah Kavasch og Lily Hood Gunn. De tre sidstnævnte er komponister.

Mit indtryk er, at der er stor forskel på den danske og amerikanske udgave af Kvinder i Musik. Hvor den danske bevægelse startede som en græsrodsbevægelse, virker det som om den amerikanske organisation henvendte sig til den akademiske verden. Så vidt jeg kan bedømme er

aktivitetsniveauet i Danmark betydeligt højere end her. Måske er det nemmere at mødes i Danmark end herovre med de meget store afstande. Min personlige fornemmelse er, at holdningen til samarbejde er forskellig i de to lande.

Det er tankevækkende, at ICWM har 172 medlemmer fra USA og diverse andre lande, men KiM har 160. Der er trods alt nogle flere millioner amerikanere end dansker.

Det bevidsthedsskred, vi oplevede i Skandinavien eller Norden i forbindelse med kvindebevægelsen, ser ikke ud til at have haft samme udbredelse her i L.A.

PS! Hvis der er stemning for det, vil jeg gerne bruge et par aftener på at fortælle mere, når jeg kommer hjem.

Kærlig hilsen
Nancy Neukirch

Vi siger tak for tilbuddet, og håber at afholde et medlemsmøde med Nancy i november måned.

ER KVINDER KUN TIL RITUEL MUSIK?

Kommentar til kronikken i OPUS nr. 2, marts 1989:
"Kvindelige komponister"
af kultursociolog Jean Fischer (medlem af KiM)

af Musse Magnussen

J.F. lover i begyndelsen af sin kronik at gøre tre ting: 1. omtale en række kvindelige komponister, 2. vise at udviklingen af den europæiske musiks egenart hænger sammen med kvindernes udelukkelse fra musikken, 3. nævne nogle af de former kvindeundertrykkelsen har antaget i den europæiske musikhistorie løb.

Punkt 1 og 3 gør J.F. så udmærket rede for. Han nævner en lang række komponistinder fra oldtiden til i dag, og fortæller bl.a. om den borgerlige periodes dobbelte løgne, "bagatellernes tid", hvor myten siger, at kvinder ikke kan komponere stor musik og at stor musik = store former. Dette fører til, at kvinder i slutningen af det 19. århundrede føler, at de er nødt til at "erobre" symfonien og operaen, selvom andre kvinder langt tidligere har komponeret i begge genrer.

Men med hensyn til punkt 2 må jeg være forbeholden, især fordi J.F. drager nogle konklusioner udfra denne iagttagelse, som jeg ikke er enig med ham i.

J.F. starter sin kronik med at fastslå, hvor "forbløffende ukendte" kvindelige komponister er. Han spekulerer dernæst over, hvorvidt "kvinders musik ville være anderledes end

mænds?" og gætter på, at "vi endnu knap nok har plads til en sådan musik". Denne tanke slog J.F., da han første gang hørte indiansk musik fra Mexico (af kvinder??), fortæller han, og røber dernæst, hvad der åbenbart er et kernepunkt for ham, nemlig at definere musikkens sande væsen som "rituel musik, der indgår i en religiøs sammenhæng og er uadskilleligt sammenvævet med dans". "Musik er ikke beregnet til at indspilles på plade og høres som ren musik", siger han og spørger dernæst, om dette har noget at gøre med kvindelige komponisters fravær i europæisk musik. Det har det, i følge J.F., for han mener, at "Det begynder og slutter med rituel musik, hvor kvinderne står stærkt" i musikhistorien.

Kvindernes musikhistorie beskrives med overskrifterne: RITUEL MUSIK, STILHEDEN VOKSER, BAGATELLERNES TID og endelig TILBAGE TIL RITALER.

J.F. synes bedst om den helt gamle musik, især Hildegard von Bingen, og den helt nye: avantgarden i USA siden 1960 og den nye musik, som tilnærmer sig ritual, meditation og healing.

Herudfra konkluderer han to ting: For det første at "kvinder har en stærkere fornemmelse for musikkens egentlige rituelle karakter" og for det andet: kvindelige komponi-

sters forsøg på at indgå i den musikalske tradition fra ca. 1800-1960, "der er udviklet via forvisningen af kvinder, kan næppe kaldes vellykket."

J.F. hilser til slut en ny tid velkommen, hvor en stærkere og mere rituel musik og en rigere kultur (hænger) sammen med kvindernes genindtagelse af væsentlige roller."

Imens sidder jeg tilbage med en fornemmelse af, at vi ikke er nået ét skridt videre. Endnu engang er vi blevet låst fast i paroler om det evigt kvindelige: jordnære, oprindelige, uforanderlige - tilbage til ritualerne - tilbage!

Erkendelsen af at den borgerlige vesteuropæiske kunstmusik er udviklet fortrinsvis på mænds præmisser og af mænd er selvfølgelig vigtig, og den kan sikkert gøre nogle kvindelige komponister mindre afhængig af traditionen og opmunstre dem til at søge nye veje. Men jeg synes, det er at gå for vidt, på forhånd at dødsdømme kvinders forsøg på at indgå i den musikalske tradition i dag, fordi den hidtil har været (eller endnu er) mandsdomineret!

J.F. forråder også kvinderne i historisk sammenhæng, navnlig hvad angår den borgerlige periode ca. 1800-1960. Selvom han betegner kvinderne som "ufatteligt undertrykt i musikken", vælger han alligevel til sidst at bedømme de relativt få kvindelige komponisters produktion negativt: "efter min vurdering (...) er der ingen helt store kvindelige komponister i den borgerlige periode...". Dette lader han komme kvinderne til last ved at gøre manglen på "helt store kvindelige komponister" til et

indirekte udtryk for, at kvinder kun har evner i en bestemt retning. Han giver så at sige undertrykkerne ret, fordi undertrykkelsen (næsten) lykkedes og konkluderer, at kvinder er bedst til rituel musik.

Det er prisværdigt, at J.F. interesserer sig for kvindelige komponister, forsøger at behandle dem og deres udelukkelse af musikhistorien som et sociologisk fænomen og at vurdere deres produktion. Men jeg ville ønske, at han undlod at drage konklusioner, som peger i retning af et fælleskvindeligt, historisk uforanderligt musikalsk udtryk (den rituelle musik). Det kommer kun til at virke diskriminerende og begrænsende. Desuden mener jeg, at man bør betragte 1800-tallets "kvindemusik" udfra dens egne præmisser, hvor tidens særlige kvindelighed var en del af de komponerende kvinders forudsætninger. De små "bagateller" kan vise sig at være uhyre interessante både som musik og som kulturhistorie, men ikke hvis man ude-lukkende betragter dem som et udtryk for undertrykkelse og begrænsning. De er bl.a. et udtryk for kvinders tilværelse i en vigtig og interessant periode af vores historie!

I håb om, at kvinders musik i stigende grad fremover vil blive indspillet på plade og hørt i koncertsalene, vil jeg slutte med at sige tak til J.F. for henvisningen til musikstuderendes specialer om kvindelige komponister samt til KiM og KiM-Nyt.

J.F. bragte iøvrigt en radioudsendelse om samme emne sidste år på DR's P2.

STEMMETRÆNING ELLER TERAPI OG FANTASI

af Lise Rydstrøm
musik- og sanglærer
(Aurehøj Gymnasium og KKA)

Nadine George, skuespiller i Rhoy Hart Theater og pædagog i sang og stemmetræning, som p.t. arbejder i Paris og bor i London, har været i København i april og maj måned. Hun deltog i et internationalt seminar på Københavns universitet om musik og psykologi, men har herudover afholdt flere workshops, arrangeret dels af Teater og Bevægelse, dels af hendes danske kollega, Fian Malling. Workshops, som har haft titlen: sang og stemmedannelse.

Undertegnede deltog i et af disse kurser og i det følgende vil jeg forsøge at give et lille indblik i Nadines arbejdsmetode og hendes tanker om den menneskelige stemme.

Som basis for sit stemmearbejde fokuserer Nadine George meget på åndedrættet. Det er der ikke noget nyt i, men til forskel fra de øvelser, jeg selv kender og bruger i min undervisning, arbejder Nadine på en meget aktiv måde for at få kroppen med i tone-frembringelsen. Tonen skal komme fra hele kroppen. For at opnå dette varmer Nadine George op på en meget grundig måde. Hendes timer starter med, at holdeltagerne går sammen to og to. Den ene part lægger sig ned og koncentrerer sig om vejrtrækningen (indånding gennem næsen og udånding gennem munden). Den anden stryger med flade hænder ned af partnerens ryg på dennes undånding. Denne af-

spændingsøvelse hjælper den liggende til at trække vejret helt ud i ryggen.

Øvelser som denne har Nadine George mange af. Fælles for dem alle er, at de udføres i et meget langsomt tempo og i takt med den liggendesvejrtrækning. Når øvelsen er færdig kontrollerer Nadine, at den, der har udført øvelsen rejser sig langsomt og afspændt. Det er vigtigt at have en god kropsholdning, også når man skal syngে.

Når Nadine arbejder med den hørbare del af stemmetræningen appellerer hun ikke til et allerede kendt musikalsk univers. Hun er dramatiker og mere interesseret i at fremhæve den enkeltes selvdudtryk. Måske er det p.g.a. dette paradoks, at hun kan lokke nogle fantastiske toner ud af folk, fløjtelige, dybe bastoner osv. Hun nægter at anerkende den klassiske opdeling i bas, tenor, alt og sopran. Ethvert menneske, kvinde eller mand, er i besiddelse af alle 4 stemmetyper.

Der er endnu ikke udkommet noget materiale på dansk med Nadine George (eller Rhoy Hart, hendes læremester). Men hvis nogen vil vide mere om emnet, er et speciale under udarbejdelse af Lene Ravn (MI). Heri findes lidt om emnet. Desuden kan Fian Malling kontaktes. Hendes adresse er: Århusgade 83, 2100 København Ø.

Nadine George, skuespiller, sangpædagog og stemmetræner holdt workshops i København i april og maj.

DIRIGENTERNE

en film af Christina Olofson

af Bi Gram

Joann Faletta
Veronika Dudarova

Kerstin Nerbe
Camilla Kolchinski

Ortrud Mann
Victoria Bond

Seks kvinder, i forskellige aldre, forskellige situationer, af forskellige nationaliteter, men med ét fælles mål: at være udøvende dirigenter.

Nogle har eget orkester, nogle er helt udenfor. En enkelt har været hjemmegående i 10 år og forsøger at komme ind i varmen igen. Fælles for dem alle er en sammenbundet målrettethed - som amerikaneren Joann Faletta siger: "Dirigent, det er ikke noget, man vælger at blive - man bliver det, fordi man må." Og den indstilling er så sandelig også nødvendig, hvis man skal finde styrke til den kamp, ønsket om at være udøvende dirigent kræver. Som der bliver sagt i filmen: Dirigenten er én af de sidste despotiske skikkeler i en demokratisk verden". En dirigent byder, befaler - og hvis det skal fungere, er der ikke plads til noget "men". At indordne sig så betingelsesløst under en kvinde er i den grad mange mandlige musikere imod, og det sker da også jævnligt, at mandlige orkestermusikere nægter at

spille under en kvindelig dirigent. Da amerikaneren Victoria Bond studerede på Juilliard, blev hun konstant sat på prøve af mændene i orkesteret. Hvis hun viste den mindste svaghed, var de straks over hende. Hun var simpelthen nødt til at være 101% sikker i sit stof - f.eks. kunne de mandlige musikere finde på at intonere en oktav for højt Erfaring er også nødvendig, hvis man skal udvikle sig til en god dirigent - men det er svært at få erfaring, når der er langt mellem opgaverne.

Svenske Ortrud Mann konstaterede lidt bittert, at mandlige "middelmådigheder", som hun havde studeret sammen med, havde masser at lave i dag, mens hun selv (om hun var middelmådig eller ej, melder historien ikke noget om) havde store problemer med at få noget at lave.

Camilla Kolchinski - af russisk oprindelse men bosat i Norge - havde masser af erfaring fra sin tid i Sovjet, men selv ikke hun havde nok at lave: "Jeg kunne lave 10 gange så meget som i dag".

Disse seks kvinder er alle meget forskellige, og de griber rollen som dirigent meget forskelligt an.

Veronika Dudarova er mere (for) maskulin end de fleste mænd, Kerstin Nerbe utrolig (for?) feminin.

Desværre servi ikke alle i aktionsmåske fordi de ikke havde noget orkester på det tidspunkt, hvor filmen blev indspillet. Jeg ville el-

lers meget gerne have set Victoria Bond, som var den mest afklarede og velformulerede, dirigere.

Jeg kunne derimod godt have undværet en del af klippene med Kerstin Nerbe. Det var interessant at se en så anderledes type, husmoderen, der vil igang igen, at se hendes arbejde med at bygge sig selv op til dirigent-opgaven, men jeg synes, det kunne have været vist ved brugen af halvdelen af klippene. Man nåede at blive lidt irriteret på hende - og det var vel ikke meningen.

Men altså alt i alt en utroligt spændende film, som giver stof til eftertanke - f.eks. fortalte Joann Faletta's tidligere lærer, hvordan selve hendes sprog bremsede hende i at udøve autoritet som dirigent - små ord hun brugte, som "pæne piger" bruger til at blødgøre skarpe bemærkninger med. Og det er jo ikke kun i dirigentrollen, det virker begrænsende

Dirigenterne gik et par måneder i Vester Vov Vov - en noget overset film - helt ufortjent, for det er en inspirerende og tankevækkende film. Og utroligt opmuntrende at se disse kvinders indædte kamp for at opnå, hvad de ønsker.

Vi synes faktisk, den var så god, at vi vil give KiM-medlemmerne mulighed for at se den.

Den 17/9 kl. 14.00 bliver der afholdt medlemsmøde i Vester Vov Vov, Absalonsgade 5, København, hvor "Dirigenterne" bliver vist med efterfølgende diskussion. Det bliver helt sikkert en spændende eftermiddag.

"Jeg kunne lave 10 gange så meget som i dag", udtales Camilla Kolchinski i filmen "Dirigenterne".

Information marts 1989:

"Stor USA-ros til
dansk mezzo-sopran

Den danske mezzo-sopran Marianne Rørholm har fået flere roser end hun næsten kan bære i de to store amerikanske aviser Washington Post og New York Times. De rosende ord er faldet i anmeldelserne af hendes to koncerter i henholdsvis Washington og New York.

- Marianne Rørholms måde at synge Chausson og Canteloube på viser, at hun er en sanger med ekseptionelle evner, hedder det i New York Times, mens Washington Posts anmelder mente, at have både set og hørt en engel sygne.

Marianne Rørholm er uddannet på Musikkonservatoriet i København og debuterede i 1983 som Cherubino i Figaro. En debut, der gav hende de københavnske musikkritikeres pris samme år. Hun er for tiden tilknyttet Frankfurt Operaen i Vesttyskland.

Marianne Rørholm optræder under sin USA-debut med Indianapolis Symphony Orchestra under ledelse af Raymond Leppard.

- Hun besidder en stemme med ståsat selvsikkerhed som i det dybere register giver en smuk glanspoleret lyd, mens den i de høje toner lyder silkeagtig og klar, skriver New York Times.

- Intet er forceret eller ad hoc. Hver node er bearbejdet til den mindste detalje og bliver serveret på en rolig og sikker måde. (RB)"

KiM - KALENDER**13. + 14. august kl. 17.00**

"Ruggieros Befrielse", en opera af Francesca Caccini i scenisk opsætning under ledelse af Stephen Stubbs.
Carolinahallen, Malmö.
Tlf.: 040-192200

17. september kl. 14.00

Filmen "Dirigenterne" af Christina Olofson vises i Vester Vov Vov, Absalonsgade 5, København med efterfølgende diskussion.
Pris: 20 kr.

OVERSIGT OVER KiM-ÅRET 89/90**KONCERTER**

sept. '89

JAZZ I SLUKEFTER, Tivoli, med Inge-Brit Dahlerup (sopransax) og Irene Becker (piano) som spiller egne kompositioner.

okt. '89

Lyngby Bibliotek:
"KVINDELIGE KOMPONISTER OG KVINDELIGE MÆLERE OMKRING ARHUNDREDESKIFTET".
Soprane Susse Lillesø og Lise-Lotte Nielsen fremfører med Anne-Lise Skov som akkompangetør sange af bl.a. Nanna Liebmann og Hilda Sehested. Cand. mag. Hanne Gullestrup fortæller om komponisterne og forfatteren Grethe Holmen supplerer med lysbilled-foredrag om bl.a. Anna Ancher.

nov. '89

Altsangerinde Hanne Ørvad har sammensat et soloprogram med MARIA-VISER fra middelalderen som hun fremfører i samarbejde med billedkunstner Rose-Marie Tillisch, der vil fortælle om samtidige kvindelige billedkunstnere.

For koncerter i 1990 samt endelige datoer: se dagspressen eller KiM-nyt.

NB! RET TIL **ÆNDRINGER FORBEHOLDES**

MEDLEMSMØDER

(foredragsaftener med adgang også for ikke-medlemmer)

sept. '89

Filmen "DIRIGENTERNE" af Christina Olofson, som er en spændende og smuk dokumentarisk skildring af forskellige nulevende kvindelige dirigenters arbejde og vilkår, vises med efterfølgende diskussion i Vester Vov vov, Kbh.

nov. '89

Nancy Neukirch som i august vendte hjem fra et studieophold i Los Angeles, fortæller om KVINDELIGE AMERIKANSKE KOMPONISTER idag på baggrund af egne interviews, musik- og videooptagelser.

Jan. '90

Drengestemmer i puberteten er blevet diskuteret i Århundreder, men denne aften vil speciallæge Mette Fog fortælle om et i musikundervisningen endnu ret overset fænomen:
"PIGESTEMMER I PUBERTETEN".

mar. '90

Marianne Rottbøl har i '89 skrevet speciale om HILDEGARD VON BINGEN. På baggrund heraf vil hun fortælle om denne helt usædvanlige nonne, som foruden at komponere meget smuk musik tillige var berømt som profet, politiker, naturforsker, læge, digter og maler. Hun levede 1098-1179 og er idag genstand for stadig større interesse.

TILBAGE TIL ROCKEN

En omtale af kvindegruppen Skirts

af Merete Wendler

Er man her i sommervarmen vild med at få en gammeldags med det hele, så skal man unds sig at høre gruppen Skirts, fra hvem KiM har modtaget et demobånd til arkivet. Når du læser det her, vil der være kommet en video og et nyt bånd, dels med lydsiden af videoen, dels med de tre numre, denne omtale bygger på. Video og bånd fås hos Stella Randal, Brorsonsgade 7, 2. th., 1624 Kbh. V, tlf. 31 22 26 67.

Skirts spiller rock-musik af eget fabrikat og består af Stella Randal/bas og sang, Susanne Carlsen/trommer, Susan Mortensen/guitar og Line Wadum/guitar. Musikken er enkel og iørefaldende som hit-numrene i de gode gamle 60'ere og 70'ere, og sangen er præget af den amerikanske kvinde-singer/songwriter-tradition. Teksterne er på engelsk og handler såmænd om kærlighed, men er selvfølgelig ikke som i de dårlige gamle dage (læs: mande-rockens verden) chauvinistiske og klichéprægede. Tværtimod er der faktisk en masse kvindesag og -bevidsthed at hente i teksterne, der også er af eget fabrikat.

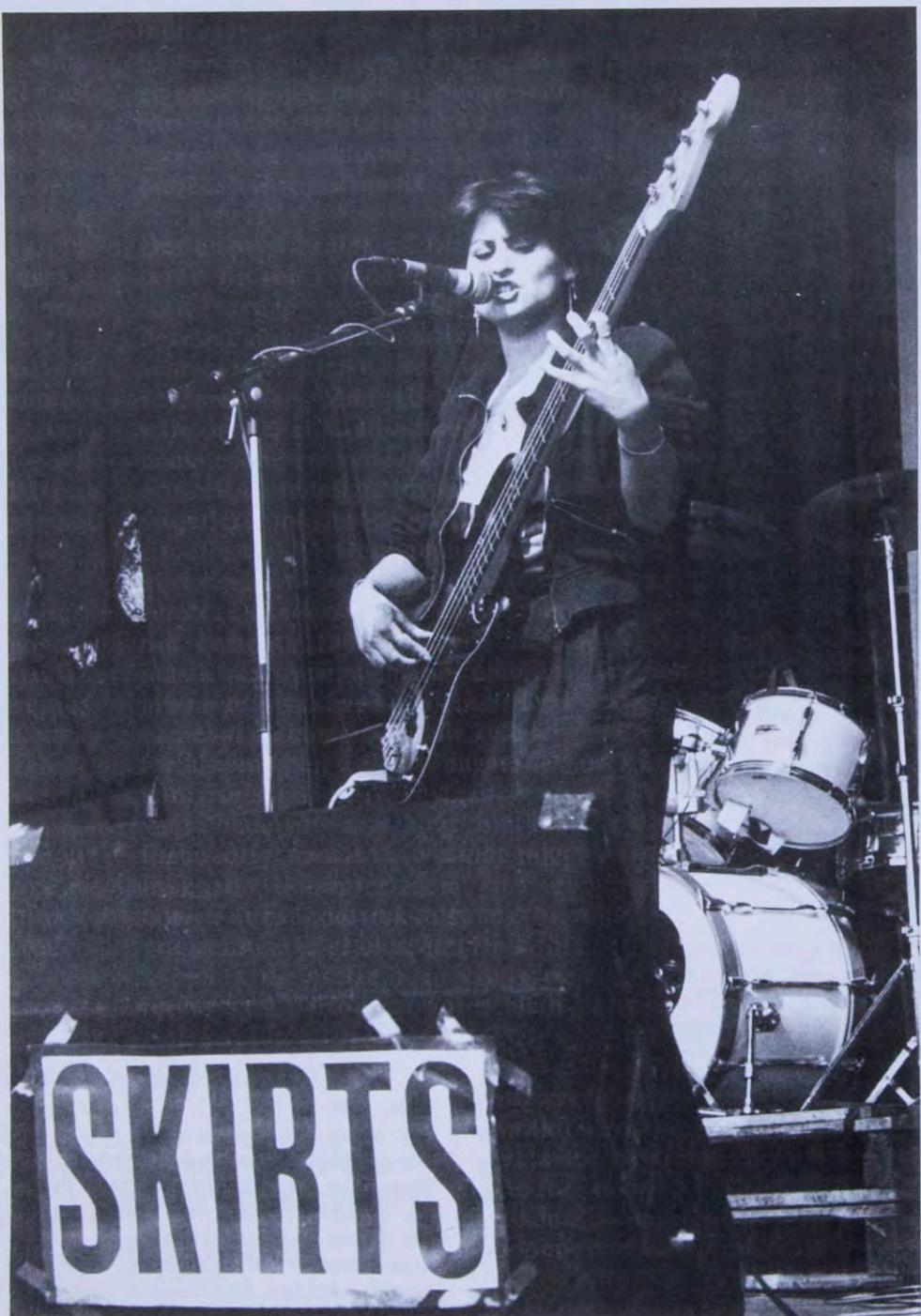
Selvom demobåndet er et almindeligt discountbånd med hvad dertil hører af problemer med balance og lydkvaliteten, kan det ikke skjule, at Skirts er en godt sammenspillet gruppe: Lydbilledeter fyldigt, der er en sikker tempo-fornemmelse og god rytmisk præcision i numrene, og de

fire spillende er gode til at bakke hinanden op og til på skift at træde frem. Gitarer og bas spiller aggressivt uden nogensinde at fylde for meget hver især. Man kan høre, solospillet er godt på vej. Trommerne veksler fint mellem det tungt rockende og det lette gennemsigtige spil. Iovrigt er det rigtig levende trommer, der spilles på her: elektriciteten er forbeholdt dem med hals og strenge.

Skirts har spillet sammen i tre år, og har i de sidste to også spillet jobs rundt omkring, bl.a. på en kvindecafé i London. I skrivende stund er de sat på programmet til kvindefestivalen i Fælledparken d. 10.-11. juni.

Skirts er et fritidsband, men efter eget udsagn - det kan man også høre på båndet! - et ambitiøst band, der arbejder intenst med sin gode rockmusik. En keyboard-spiller (kvinder) står på bandets ønskeseddel, og opfordringen er hermed givet videre til KiM-nyts læsere.

Herfra skal lyde et held og lykke og fortsat god fornøjelse med Skirts. Lidt mere melodisk og harmonisk variation i de hjemmelavede numre står på denne anmelders ønskeseddel. Sangen er god og har noget af den bredde, som numrene foreløbig mangler. Med en større kompositorisk og spillemæssig spændvidde vil bandet ikke kun som nu kunne føre os tilbage til rocken, men også frem til endnu en stærk manifestation af kvindemusik.

Stella Randal fra Skirts, der spillede i Fælledparken 11. juni. Foto: Musse Magnussen.

NY MUSIK VED MARILYN MAZUR, AINA KEMANIS OG ELVIRA PLENAR

af Lise Rydstrøm

Marilyn Mazur (trommeslager og percussionist) har haft travlt i 88-89. Hun har bl.a. turneret med Miles Davis, hun har medvirket i et internationalt sammensat kvindeband, og hun indledte et samarbejde med den amerikanske sanger Aina Kemanis og den jugoslavisk født pianist Elvira Plenar.

I foråret blev der lejlighed til at høre de tre musikere, idet de afholdt en turné, nu som gruppen "Future Song", med yderligere 4 musikere. Bassisten Klaus Hovmand, pianisten Jon Balke, trommeslageren Audun Kleve og sidst men ikke mindst trumpetisten Palle Mikkelborg.

Her vil jeg imidlertid koncentrere mig om en indspilning med de tre kvindelige musikere. Danmarks Radio optog i efteråret 5 numre med gruppen, og denne indspilning kan nu høres i Kim's arkiv.

Numrene hedder: "These are the rainbowbirds part I", "Talking", "Peace", "Himmelkey" og "These are the rainbowbirds part 2". De er skrevet af Marilyn Mazur på nær Elvira Plenars "Talking".

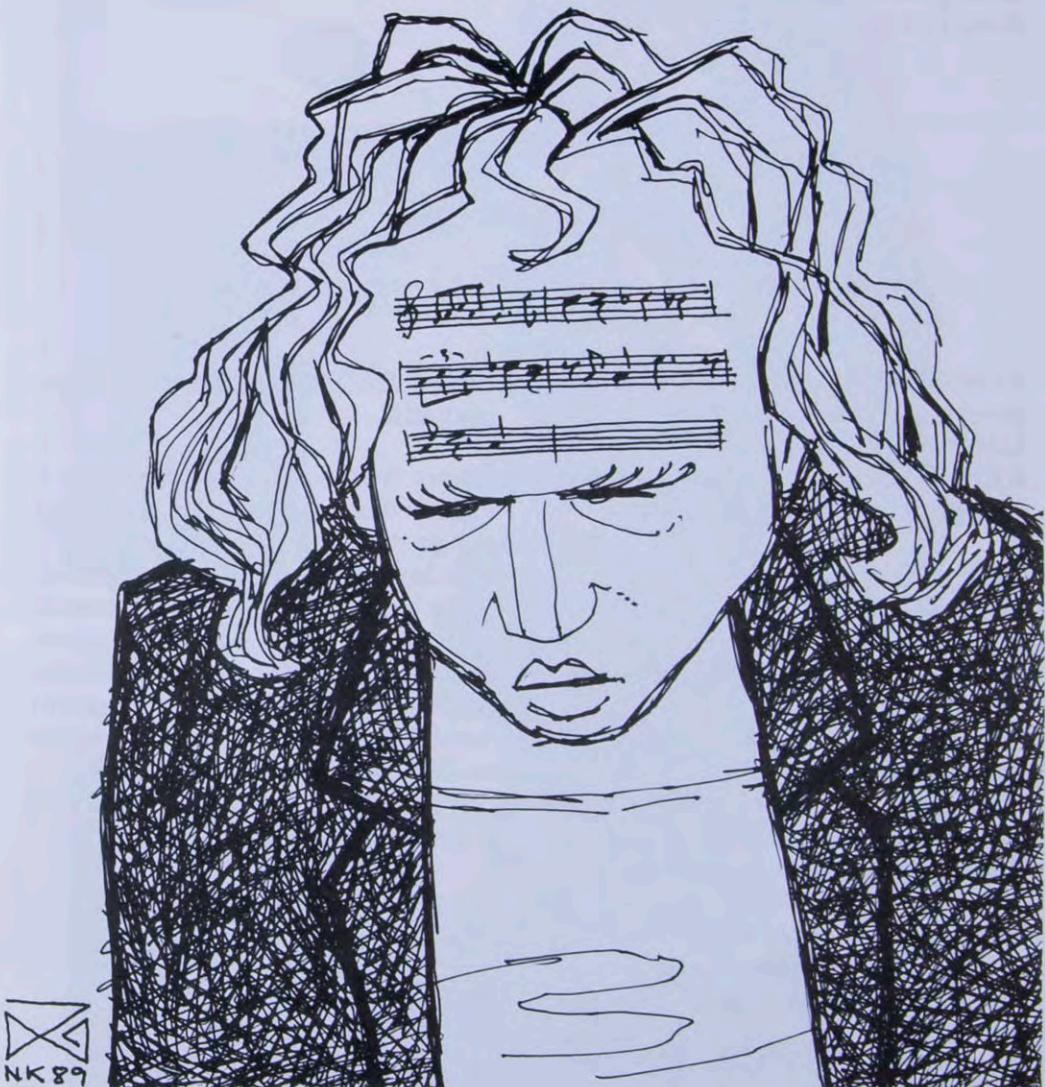
Marilyn Mazur er som nævnt trommeslager, men det gængse trommesæt er kun en del af hendes instrumentarium. Hun spiller på mange forskellige slagtøjsinstrumenter fra den 3. verden, håndtrommer, klokker, bjælder, bækken, triangler, gong-gong'er, marimbaer o.s.v.

Det er disse forskellige instrumenter, der giver det særlige lydbillede, som er kendetegnende for Marilyn. Tynde, sarte og sprøde lyde, som blander sig med klaveret og danner baggrund for sangerens toner. Musikken er en blanding af fri improvisation, en leg med rytmmer, en dvælen ved ostinater, som flettes ind i hinanden og en brug af mere traditionelle jazzrytmmer og harmonier.

Elvira Plenar spiller på både klaver og keyboard på de 5 numre, og Aina Kemanis synger ofte sammen med klaveret. Det er ordløs sang undtagen på det sidste nummer "These are the rainbowbirds part two", som indlædes med recitation af teksten, hvorefter den glider ind i et mere melodiøst og rytmisk forløb.

Musikken er vild og vanvittig, men den forstår udmærket at formidle billeder af fugle, fantasi og natur. Der trækkes tråde tilbage til Primitiband, som også spillede eksperimenterende ny musik. Elvira Plenar, Aina Kemanis og Marilyn Mazur og ikke at forglemme "Future Song" arbejder videre af samme vilde spor.

PS "Future Song" er anmeldt af Erik Wiedeman i Information d. 31/3 89 efter gruppens optræden i Montmartre.

KONTAKT

"THE SKIRTS" søger ny guitarist og keyboard-player (begge piger). Vi er i forvejen bas, trommer, guitar.

Hurtigst muligt.

Ring 31 22 26 67 eller 31 54 65 35

SKET SIDEN SIDST

(Små notitser til denne rubrik er meget velkomne)

Kvinder i Musik var med til at arrangere musikindslagene under FORUM FESTIVAL I FÆLLEDPARKEN d. 10. og 11. juni; følgende grupper var sat på programmet:

På den store scene:

Saxmachine, Batà, Chris Poole solo, Trilles Kor, Dame's Violet, Duoen Klazz, Kvindekoret af Danmark, Skirts.

I cabaret-teltet:

Miang trio, Danske middelalderballader samt bl.a. revy/cabaret med "Marie Kiks" og "Ruth og skuderne".

Ved festen lørdag aften i Nørrebrohallen var bl.a. Lone Kellermann, Elektra og Giggolets på plakaten.

Desuden bidragede KiM med videoen "Kvinder i Musik - en forening" og en stand med oplysende materiale om foreningen.

Penge til Nordisk Kvindemusikhistorie

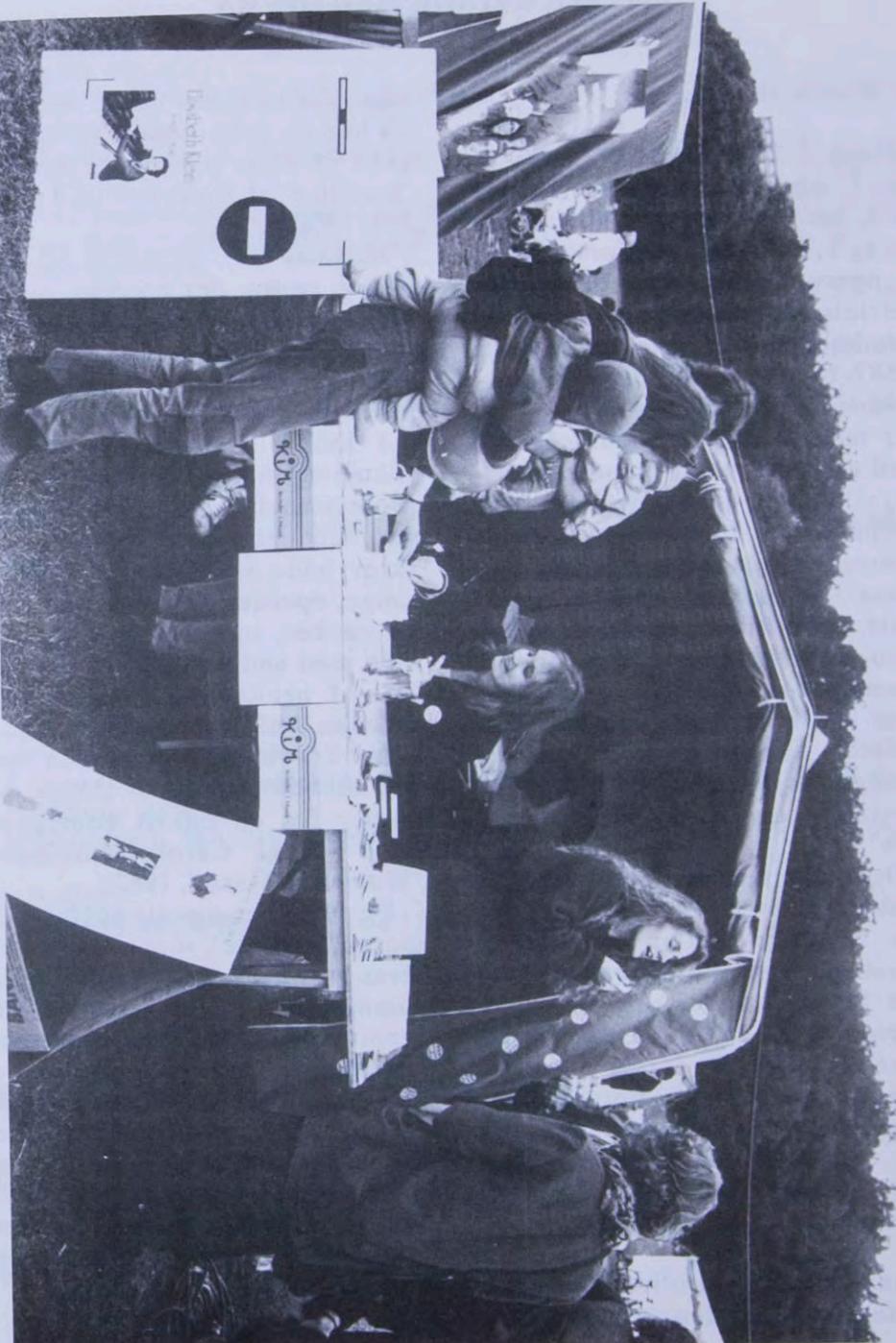
Under Nordisk Forum i Oslo sidste år blev der taget initiativ til at søge penge til at skrive og udgive en kvindernes musikhistorie i Norden.

Nu har NOS-H (som er en komité under Nordisk Ministerråd bestående af medlemmer fra de nordiske landes humanistiske forskningsråd) bevilget penge til forberedende møder omkring projektet.

Altså bliver det sandsynligvis til noget. Vi glæder os til resultatet.

Musse Magnussen

Aktivitet og nysgerrighed omkring KIMs informationstelt ved forumfestivalen i fælledparken. Foto: Musse Magnussen.

"KVINDE FØRST MED OPERA"
eller
FØRSTE KVINDE MED OPERA

af Musse Magnussen

Onsdag d. 17/5 bragte Politiken en notits med overskriften: "Kvinde først med en opera", hvoraf det fremgik, at historiens første kendte opera skulle være "Ruggieros Befrielse" og tilmed skrevet af en kvinde, nemlig Francesca Caccini (1587-1640?). Årstallet for kompositionen sættes til 1624.

Er man nu bare en smule kendt med operahistorien (musikhistorien) vil man undre sig over det sene tidspunkt og vide, at man normalt henregner operaens "fødsel" til årene lige omkring 1600. Det står klart, at Politikens annoncering må bero på en misforståelse. I programmet for Swedish Baroque Festival '89, hvorunder operaen skal opføres, står der da også "kun", at "Ruggieros Befrielse" er "historiens første opera av en kvinnlig tonsättare".

Misforståelsen er forståelig, og problemet er typisk, når talen er om historiens eller kvindernes "først og størst". Får man at vide, at den første kvinde, der skrev en opera var X, er det så den første *Quinde* eller det første *menneske*, der er tale om?? Forvirringen er mindre den anden vej: man spørger som regel ikke, om der har været kvinder på månen før den første mand var deroppe.

Francesca Caccini bliver dog ikke uinteressant af den grund. Skrev

hun ikke selv den første opera, så fik hun sin debut som (13-årig) sanger i en af de allerførste operaer: "Euridice" af Rinuccini og J. Peri i året 1600.

("Euridice" er nærmere bestemt den 2. opera, der opførtes og den tidligste bevarede.) Francescas fader, den kendte Giulio Caccini skrev musik til samme tekst, da den blev opført to år senere.

I 1607 blev Francesca officielt tilknyttet hoffet i Firenze som professionel sanger. Fra sit 18. år var hun aktiv som komponist og skrev både verdslige og åndelige sange, operaer og andre dramatiske værker, som hun opførte sammen med andre musikere ved hoffet. Af hendes overleverede produktion må fremhæves "Primo libro" fra 1618, som er den mest omfattende samling af tidlige monodier fra en enkelt komponists hånd (ifølge Carol Neuls-Bates: "Women in Music", 1982).

Desuden den nævnte opera "Ruggieros Befrielse", som altså kan opleves i Carolinahallen i Malmø til sommer, den 13. og 14. august, i en scenisk opsætning med Ensemble fra Musikhögskolan i Malmø og Tragicomedia fra London under ledelse af teorbespilleren Stephen Stubbs. Forsalget sluttede 16. juni, men måske er der stadig billetter? For en sikkerhed skyld er telefonnummeret: Swedish Baroque Festival: 040-19 22 00.

KVINDER I MUSIK - KiM

Bestyrelse:

- * Birgitte Alsted
Bagerstræde 3, 4. tv., 1617 København V 31 23 09 06
- * Marianne Kragh
Brønlunds Allé 15, 2900 Hellerup 31 61 18 60
- (MI ons.-fre. 9-15)
31 14 13 35
- * Musse Magnussen, Egmont Kollegiet v. 507
Nørre Allé 75, 2100 København Ø 31 35 45 75
- v. 507
- * Nancy Neukirch
Palholmterrasserne 38D, 3520 Farum 42 95 56 39
- * Tove Nørholt
Ved Amagerport 14, 2. th., 2300 København S 31 95 05 45
- * Lise Rydstrøm
Ægirsgade 62, 2200 København N 31 81 56 17

Bladudvalg:

- * Bi Gram
Helmsvej 12 A, 2880 Bagsværd 42 98 88 07
- * Musse Magnussen
- * Lise Rydstrøm

Koncertudvalg:

- * Birgitte Alsted
- * Eva Bruun Hansen
Tornestykket 19, 2720 Vanløse 31 74 05 02
- * Tove Krag, Kleinsgade 6, 3., 1663 Kbh. V.
Konservatoriet, biblioteket 31 35 03 48
- * Marianne Rottbøll
Hillerødgade 162, 2400 København NV 33 12 42 74
- 31 19 95 04

PR-udvalg:

- * Merete Hansen, Küchlersgade 11, 2., 1774 Kbh.V

ROSA (Dansk Rock Samråd):

- * Nancy Neukirch
- * Marianne Rottbøll

CFK (Center for formidling af kvindekultur):

- * Tove Krag

Kasserer:

- * Tove Nørholt

Arkivar:

- * Tove Krag

KiM-nyts redaktion

Lise Rydstrøm	31 81 56 17
Bi Gram	42 98 88 07
Merete Wendler	31 56 51 81
Musse Magnussen (ansvarshavende)	31 35 45 75 lok. 507

KiMs gironr.: 8 03 15 25
Kasserer: Tove Nørholt 31 95 05 45

KiM-nyt udkommer 4 gange om året
Medlemsskab (incl. KiM-Nyt): 125 kr
Abonnement (kun for institutioner): 100 kr

KiMs sekretariat og KiM-arkivet:
Tove Krag. Musikkonservatoriets bibliotek: 31 12 42 74

NY DEADLINE: 1. SEPTEMBER 1989

KiM-nyts adresse:

v/ Musse Magnussen
Egmont Kollegiet, v. 507
Nørre Allé 75
2100 København Ø

Trykkested: E.N. Offset, Nørregade 28 B, København

Layout: Skrivertøserne I/S, Farum og KiM-nyts redaktion.